

Cecylia Gajkowska

Kontakty radziecko-polskie w dziedzinie działalności wydawniczej i bibliotekoznawstwa

Biuletyn Polonistyczny 21/4 (70), 18-20

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONTAKTY RADZIECKO-POLSKIE W DZIEDZINIE DZIAŁALNOŚCI WYDAWNICZEJ I BIBLIOTEKOZNAWSTWA

W dniach 4-6 kwietnia 1978 r. odbyło się w Warszawie seminarium poświęcone kontaktom radziecko-polskim w zakresie działalności wydawniczej i bibliotekoznawstwa, zorganizowane przez Bibliotekę Narodową w Warszawie i Państwową Bibliotekę ZSRR im. W.I. Lenina w Moskwie. W seminarium wzięli udział bibliotekarze, historycy książki oraz przedstawiciele środowisk naukowych interesujący się tą problematyką. Spotkanie miało charakter roboczy i było wynikiem kilkuletniej współpracy obydwu bibliotek. Stronę radziecką reprezentowali badacze i historycy księgarstwa, m.in. E.L. Niemirowski, Z.A. Pokrowska, N.P. Czerkaszina. Wygłoszono i poddano dyskusji 12 referatów (w tym 6 - goście), w których podejmowano zarówno problemy związane z działalnością wydawniczą, bibliotekoznawstwem, jak z historią książki polskiej i rosyjskiej, badając ich związki w różnych okresach historycznych, począwszy od XV w. - aż po czasy współczesne. Przy czym mówiąc o książce miano na uwadze te pola badawcze, które dotyczą jej produkcji, rozpowszechniania i konsumpcji. Problematyka podejmowana w referatach oraz przekrojowe, historyczne ujęcie zagadnienia, przeprowadzane z różnych punktów widzenia, były interesujące również dla historyków literatury.

Seminarium zapoczątkował referat historyka i teoretyka księgoznawstwa Jewgienija L. Niemirowskiego z Moskwy pt. "Zagadnienia ogólnej teorii księgoznawstwa w pracach uczonych radzieckich i polskich", prezentujący poglądy uczonych polskich i radzieckich na temat koncepcji i rozwoju teorii nauki o książce, bibliologii i bibliografii. Tematyka związana z dawną książką polską i rosyjską znalazła wyraz w referatach: N.P. Czerkasziny ("Wydawnictwa krakowskie pierwszej połowy XVI w. w zbiorach Państwowej Biblioteki ZSRR im. W.I. Lenina"), Jurija A. Labyncewa ("Pierwszy słowiańsko-polski »Lexykon« i jego wznowienia"), E.L. Niemirowskiego ("Wydawnictwa pierwszej typografii polskiej w Państwowej Bibliotece ZSRR im. W.I. Lenina") oraz Henryka Bułhaka i Macieja Dąbrowskiego ("Książka rosyjska, ukraińska i białoruska do końca XIX w. w kręgu zainteresowań badaw-

czych polskich księgoznawców. Przegląd problematyki"). Ostatni referat zakończony został wnioskami, z których wynika, że księgoznawstwo polskie w swym rozwoju dziejowym stosunkowo mało miejsca poświęciło książce cyrylicy i w ogóle książce obcojęzycznej oraz że w Związku Radzieckim daje się obecnie zaobserwować wzrastające zainteresowanie książką polską i jej powiązaniem kulturalnymi z książką rosyjską i radziecką.

Dzieje i znaczenie książki w okresie Oświecenia były tematem referatu Pauliny Buchwald-Pelcowej "Książka we wczesnym Oświeceniu polskim i rosyjskim. Paralele i związki".

Stosunkowo dużo miejsca poświęcono na seminarium książce XIX-wiecznej i wzajemnym powiązaniom działalności księgarskiej polskiej i rosyjskiej. Andrzej Kłossowski przedstawił referat "Bolesław Maurycy Wolff, księgarz i typograf w Petersburgu - wydawca dzieł Adama Mickiewicza", w którym odtworzył genezę i przebieg prac wydawniczych Wolffa oraz scharakteryzował finalny efekt podejmowania przez niego nakładów Mickiewiczowskich. Z Mickiewiczem związany był też referat I.S. Zilbersztejn "Książki ofiarowane pisarzom rosyjskim przez Adama Mickiewicza", omawiający zachowane w bibliotekach i archiwach literackich Moskwy i Leningradu tomiki poezji Mickiewicza dedykowane przyjaciołom, wśród których nie zabrakło A. Puszkina, W. Żukowskiego czy M. Polewoja.

Zagadnienia recepcji książki i literatury rosyjskiej w Wilnie w okresie międzypowstaniowym (1831-1863) opracowała i zaprezentowała Małgorzata Stolzmann, podkreślając, że Wilno lat 1830-1863 było silnym ośrodkiem intelektualnym, pozostającym pod wpływami liczniejszych i dłuższych niż w Królestwie bezpośrednich kontaktów z kulturą rosyjską.

Omówienie rosyjsko-polskich związków rewolucyjnych znalazło się w referacie Zoi A. Pokrowskiej zatytułowanym "Wolna praca rosyjska w latach 50-ych - 80-ych XIX wieku a rewolucjoniści polscy".

O różnorodności i bogactwie problematyki poruszanej podczas trwania seminarium mówią też dwa ostatnie referaty: Jana Frankego "Rosyjscy teoretycy bibliotekoznawstwa w polskim piśmiennictwie bibliotekoznawczym w latach 1918-1939" i Anny Podkowiak "Polskie przekłady klasyków

literatury rosyjskiej w latach 1945-1977". Pierwszy prezentuje obraz współczesnego bibliotekarstwa radzieckiego i omawia stosunek bibliotekarstwa polskiego do radzieckiego w latach 1918-1939. Drugi - charakteryzuje politykę wydawniczą w zakresie upowszechniania przekładów na język polski klasycznej literatury rosyjskiej w ostatnich 32 latach.

Referatom towarzyszyła przez cały czas obrad ożywiona i konstruktywna dyskusja.

Dr Cecylia Gajkowska

„PRACE HISTORYCZNLITERACKIE” WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W KRAKOWIE

(omówienie zawartości)

Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie wydaje od 1954 r. "Roczniki Naukowo-Dydaktyczne", tematycznie wiążące się z problemami dydaktycznymi i dyscyplinami naukowymi podejmowanym oraz uprawianymi przez pracowników uczelni.

Serię zeszytów o profilu historycznoliterackim zapoczątkował w r. 1961 tom "Rocznika" z podtytułem "Filologia polska. Prace Historycznoliterackie". (Ten sam podtytuł nosi również tom 17.) Następne zeszyty mają podtytuł "Prace Historycznoliterackie". Do r. 1977 wydano - w latach 1961, 1963, 1966, 1968, 1970, 1975 - 6 zeszytów, oznaczonych osobną numeracją (I-VI).

Redaktorem z. I-V "Prac Historycznoliterackich" był prof. dr Jan Nowakowski, z. VI przygotowali do druku doc. dr Józef Zbigniew Białek oraz doc. dr Antoni Jopek. Zeszyt ten został zadedykowany prof. drowi Janowi Nowakowskiemu w czterdziestolecie działalności pisarskiej oraz naukowej i dwudziestopięciolecie pracy dydaktycznej w krakowskiej WSP.

W 9 tomie "Rocznika" S. Sierotwiński ogłosił pracę "Słownik terminów literackich. Teoria i nauki pomocnicze literatury" (1960). Publikacja ta, z uwagi na brak tego rodzaju opracowań w polskiej literaturze naukowej, spotkała się wówczas z żywym zainteresowaniem studentów